

KAUNO R. GARLIAVOS LOPŠELIO-DARŽELIO „OBELĖLĖ“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO

PROGRAMA

2016 M.

TURINYS

1. Bendrosios nuostatos 3
1.1. Švietimo teikėjas 3
1.2. Įstaigos teisinė forma 3
1.3. Įstaigos grupė 3
1.4. Įstaigos tipas 3
1.5. Įstaigos adresas 3
1.6. Vaikai ir jų poreikiai 3
1.7. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas 3
1.8. Įstaigos savitumas 4
1.9. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai 5
2. Ikimokyklinio ugdymo principai 7
2.1. Kūrybiškumo 7
2.2. Integralumo 7
2.3. Visuminio integralumo 7
2.4. Individualizavimo 7
2.5. Tautiškumo 7
2.6. Prieinamumo 8
2.7. Pilietiškumo 8
2.8. Tęstinumo 8
2.9. Įvairovės 8
2.10. Atsinaujinimo 8
2.11. Nacionalumo 8
2.12 Demokratiškumo 8
2.13. Humaniškumo 8
3. Tikslai ir uždaviniai 9
4. Vaikas – aktyvus ugdymo proceso dalyvis 10
5. Ugdymo turinys, metodai ir priemonės 11
5.1. Ugdymo turinys 11
5.2. Ugdymo metodai 12
5.3. Ugdymo priemonės 12
6. Turinio išdėstymas pagal ugdomas vaikų kompetencijas 15
6.1. Socialinė kompetencija 16
6.2. Sveikatos saugojimo kompetencija 17
6.3. Pažinimo kompetencija 18
6.4. Komunikavimo kompetencija 20
6.5. Meninė kompetencija 22
6.6. Mokėjimas mokytis 23
7. Ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas 25
7.1. Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai 25
7.2. Vertinimo dažnumas 25
7.3. Pasiekimų fiksavimo ir pateikimo formos 25
8. Naudota literatūra ir šaltiniai 27
9. Priedai 28
9.1. Ikimokyklinuko individualūs ugdymo pasiekimai 29

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. **Švietimo teikėjas** - Kauno r. Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“.

1.2. **Įstaigos teisinė forma** - Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“ savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu ir kitais ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančiais teisės aktais. Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ steigėjas – Kauno r. savivaldybės taryba, kodas 188603668. Adresas - Savanorių pr. 371, LT-49500. Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ veiklą koordinuoja Kauno r. savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyrius, kodas- 188717764, adresas - Savanorių pr. 192, Kaunas.

1.3. **Įstaigos grupė** – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

1.4**. Įstaigos tipas** – lopšelis-darželis.

1.5. **Įstaigos adresas** - Kauno r. Vasario 16-osios g. Nr. 17, Teleičių k., Garliavos apylinkių seniūnija, tel. 8-(37) 39-36-80, 8-(37) 39-36-81, faksas 8 (37) 39-36-81, e-paštas: garliavos_md@yahoo.com. Įstaigos internetinė svetainė sukurta 2012 m. adresas www.obelele.garliava.mt.lt

1.6. **Vaikai ir jų poreikiai.**

Garliavos lopšelį-darželį „Obelėlė“ lanko vaikai nuo vienerių iki septynerių metų. Įstaigoje vykdomos ikimokyklinio (1-5 m. vaikams) ir priešmokyklinio (6-7 m. vaikams) ugdymo programos. Darželį pagrinde lanko lietuviškų šeimų vaikai. Tačiau priimami ir kitataučiai vaikai. Vaikai į darželį priimami iš Garliavos miesto bei Garliavos apylinkių. Įstaigą lanko vaikai, turintys kalbos sutrikimų. Tai turi įtakos jų raidos sėkmingumui, brandumui mokyklai, lemia ugdymosi motyvaciją. Natūralus šeimų poreikis - ikimokykliniais ir priešmokykliniais metais kiek įmanoma „ištaisyti” vaiko kalbą, suteikti jam pasitikėjimo savo jėgomis bei subręsti mokyklai. Specialiųjų poreikių vaikai integruojami į bendrojo ugdymo grupes. Ypatingą dėmesį skiriame komunikavimo kompetencijai (gimtosios kalbos) ugdymui, vaikų kūrybiškumo lavinimui, taip pat sveikatos ugdymo plėtojimui, vaikų savarankiškumui bei individualumui.

Ikimokyklinis amžius – tai žaidimų ir atradimų amžius. Ugdytinių stebėjimai leidžia teigti, kad 3-4 metų vaikams labai yra svarbu žaisti, judėti, piešti, o 5-6 metų vaikams iškyla kūrybos, pažinimo, eksperimentavimo, atradimų poreikis. Šiuolaikiniai vaikai, augantys žinių ir technologijų visuomenėje, anksti pradeda domėtis kompiuteriu: nori išmokti juo naudotis, žaisti kompiuterinius žaidimus, piešti. Darželis tenkindamas vaikų poreikį į ugdymo procesą integruoja IT. Vaikams suteikiamos sąlygas daugiau judėti, žaisti sportinius žaidimus, sudaromos galimybės nedidelei rizikai. Vaikai su pedagogo pagalba gali susikurti, keisti, pertvarkyti grupės aplinką. Pedagogai kuria situacijas, kurios skatintų vaikus spręsti problemas, tyrinėti ir kritiškai mąstyti. Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“ skatinama vaikų veikla grupelėmis. Sudaromos galimybės patiems vaikams ieškoti informacijos, žaisti su šiuolaikinio vaiko poreikius atitinkančiais žaislais. Vaikai su auklėtojos pagalba per internetinių pokalbių programa „Skype“ gali bendrauti su kitų Lietuvos miestų ar užsienio ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikais bei artimaisiais.

1.7. **Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas**.

Įstaigoje dirba 26 ikimokyklinio ugdymo pedagogai, turintys pedagoginę-psichologinę kvalifikaciją. Trylika auklėtojų įgijo aukštąjį ikimokyklinį išsilavinimą, likusios – aukštesnįjį. Vyr. auklėtojos kategoriją įsigijo septyniolika pedagogų. Dvi pedagogės turi metodininko kategoriją. Garliavos lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ vaikams teikiamas meninis ugdymas bei logopedo paslaugos. Visos auklėtojos baigusios kompiuterinio raštingumo kursus. Įstaigoje veikia Vaiko

Gerovės komisija. Pedagogų komanda yra kvalifikuota, kompetentinga, nuolat besimokanti, energinga, aktyviai ieškanti naujovių ir jas įgyvendinanti. Bendradarbiaudami tarpusavyje bei su vaikų tėveliais, pedagogai siekia abipusio dialogo, švietimo paslaugų kokybės bei tėvų ir pedagogų interesų, poreikių ir lūkesčių dermės. Pedagogai stengiasi veikti mažomis grupelėmis, kurti aplinką, skatinančią kūrybingos, aktyvios, bendraujančios asmenybės ugdymą/si. Pedagogų profesionalumas – pagrindinė kokybiško ikimokyklinio ugdymo sąlyga. Palanki ikimokyklinio ugdymo auklėtojo, meninio ugdymo pedagogo ir kitų pedagogų bei specialistų sąveika su vaiku lemia įtaką gerai vaiko savijautai ir jo įgyjamai patirčiai. Ikimokyklinio ugdymo auklėtojos sprendimus dėl vaikų ugdymosi rezultatų, turinio ir jo organizavimo, vaikų pasiekimų vertinimo priima kartu su tėvais, kitais ugdymo įstaigos pedagogais ir specialistais. Pedagogai bei specialistai reflektuoja vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius.

Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ pedagogai nuolat dalyvauja miesto, rajono seminaruose, renginiuose, kuriuose kelia savo kvalifikaciją. Taip pat įstaigos auklėtojos pačios rengia metodines dienas, kurių metu perteikia savo patirtį Kauno rajono bei apskrities pedagogams. Pedagogės rengia vaikų darbelių parodas, dalyvauja organizuojamuose piešinių konkursuose, parodose, skatindamos vaikų kūrybiškumą bei meninius sugebėjimus.

1.8. **Įstaigos savitumas.**

Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“ įsikūręs Garliavos mieste, šalia Kauno miesto. Įstaiga yra atvira visuomenei, bendradarbiaujanti su Garliavos lopšeliu-darželiu “Eglutė”, Jonučių darželiu, J. Lukšos gimnazija. Įstaiga palaiko glaudžius ryšius su vietos bendruomene, bendradarbiauja su Garliavoje esančia Kauno r. viešąją biblioteka bei kultūros ir sporto centru. Garliavoje yra Meno mokykla, kurios mokytojai ir mokiniai parengia kasmetinius koncertus ikimokyklinio amžiaus vaikams. Supažindina su instrumentais bei muzikiniu raštu. Priešmokyklinio amžiaus vaikai lankosi Garliavos senelių namuose, rengia spektaklius, šventinius pasirodymus, dovanoja pagamintus darbelius bei rengia piešinių parodas. Šalia Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ yra tvenkinys „Gulbių ežerėlis”, įstaigos šiaurėje žaliuoja pievos, o rytuose ir vakaruose stūkso daugiabučiai namai. Vasarą vaikai su auklėtojomis dažnai lankosi prie tvenkinio, grožisi pievų žaluma. Pro mūsų apylinkes teka Jiesios upelis. Ten vyksta Garliavos miesto bendruomenės šventės.

Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“ savo veiklą organizuoja pagal 2014 m. „Priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą“ ir įstaigos pedagogų parengtą ikimokyklinio ugdymo programą. Įstaigos ikimokyklinio ugdymo programos turinys orientuotas į vaiką ir šeimą. Išskirtos šešios kompetencijos kurios susideda iš vaiko ugdymo/si pasiekimų sričių. Ugdomojo proceso metu, integruotai ugdant visas vaiko kompetencijas, siekiama vertybinių nuostatų, jausmų, mąstymo ir veiksmų dermės. Įstaigoje dirba kompetentingi pedagogai, kurie sudomina, padrąsina ir įtraukia į veiklą patirties stokojančius vaikus, sudaro sąlygas skleistis ugdytinių kūrybiškumui. Ugdymas grindžiamas formų įvairove, kūrybiškai susiejant programos reikalavimus su vaiko ir pedagogo idėjomis, suteikiama galimybių vaikui remtis savo patirtimi, įgytas žinias pritaikant realiame gyvenime. Institucijoje sukurta edukacinė vaikų vystymąsi bei individualią jų raišką skatinanti aplinka, kuri kviečia vaikus veikti, žaisti, sportuoti, tyrinėti, tobulėti pagal jų individualius poreikius. Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ prioritetinės veiklos kryptys – sveikatingumas ir meninės raiškos. Dalyvaujame ES finansuojamose „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose“ programose. Esame įsijungę į Kauno rajono sveikatą puoselėjančių mokyklų tinklą, kasmet rengiame ir įgyvendiname investicinius sveikatingumo projektus, finansuojamus Kauno r. savivaldybės.

1.9. **Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.**

Tėvai pageidauja, kad vaikai gebėtų taisyklingai bendrauti savo gimtąją kalba, puoselėtų lietuvių liaudies kultūrą, tradicijas ir papročius. Sėkmingai socializuotųsi šiuolaikiniame Lietuvos gyvenime, kad jų vaikai kuo ankščiau pradėtų domėtis muzika, daile, šokiais, susipažintų su Lietuvos praeitimi, etnokultūra, šiandieninėmis kultūrinėmis ir dvasinėmis vertybėmis, informacinėmis technologijomis. Atsižvelgiant į tėvų pageidavimus ir lūkesčius bei šiuolaikinio vaiko individualumą Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“ tenkina svarbiausius vaiko poreikius: sveikatos puoselėjimo, fizinio ir psichinio saugumo, judėjimo, bendravimo, pažinimo, saviraiškos. Taip pat puoselėja vaiko kūrybiškumą, savarankiškumą, iniciatyvumą, kuria kiekvieno vaiko individualumą atitinkančias ugdymo ir ugdymosi situacijas bei aplinkas.

Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“ skatina tėvus domėtis vaikų ugdymusi, vaikų gerovę. Orientuoja tėvus ne tik į savo (tai ko nori jie), bet ir į vaikų poreikius (ko nori pats vaikas). Pratina tėvus kuo daugiau bendrauti su vaiku, aiškintis kas vaikui patinka darželyje, o kas ne. Įstaigoje yra muzikos salė, logopedinis kabinetas. Kai kuriose grupėse yra kompiuteriai, multimedija, šviesos stalai. Su tėvais esame susitarę siekti, kad darželyje vaikai išmoktų ir įprastų gerbti ne tik suaugusiuosius, bet ir bendraamžius, gebėtų bendrauti ir bendradarbiauti.

Atsižvelgiant į šeimos gyvenimo būdą, tradicijas, tėvų išprusimą, socialinę padėtį, tarpusavio santykius, moralines savybes, santykiai su tėvais Garliavos lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ pagarbūs ir nuoširdūs. Šeimos ir pedagogų kasdienis, nuoširdus bendradarbiavimas padeda sukurti vaiko ugdymui/si palankią aplinką. Dirbant sutartinai išvengiama požiūrio į vaiką skirtumų, palaikomas tėvų ir auklėtojų autoritetas. Tėvai – svarbiausi vaikų ugdytojai. Jie yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą, dalyvauja vaiko ugdyme ikimokyklinėse grupės procese kaip partneriai. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, ugdymosi rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Garliavos lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai.

Vienas iš svarbiausių programos siekių – užtikrinti sąveiką tarp auklėtojo, vaiko ir šeimos. Tėvai ir auklėtojai sukuria vaiko gyvenimo erdvę, o tai ką jis patiria joje, suteikia jo vystymui/si kryptį, lemia ugdymo kokybę. Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ vienas iš tikslų - įtraukti tėvus į įstaigos gyvenimą, kad jie būtų ne svečiai, o jos gyvenimo dalyviai. Tėvų dalyvavimas įstaigos gyvenime lemia vaikų pasiekimus, motyvaciją, savęs įvertinimą ir elgesį. Garliavos lopšelis-darželis „Obelėlė“ bendraudamas su šeima, siekia tokių tikslų:

- atskleisti šeimai vaiko gyvenimo lopšelyje-darželyje ypatumus ir supažindinti su sąlygomis;
- šviesti tėvus pedagogikos ir psichologijos klausimais;
- susipažinti su šeimos gyvenimo būdu ir drauge ieškoti bendrų ugdomojo poveikio vaikui priemonių;
- tėvų ir auklėtojų bendradarbiavimas turi vadovautis principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui.

Kad šeimos narių dalyvavimas grupės veikloje būtų pozityvus, reikia:

- asmeniškai kalbėtis su kiekvienu tėvu;
- paaiškinti, kokios tvarkos reikia laikytis;
- nurodymus pateikti aiškiai ir pagarbiai;
- pateikti konkrečius pasiūlymus, ką daryti;
- vengti ilgų pokalbių;
- sukurti palankią fizinę aplinką;

- pateikti informaciją apie vaikų vystymąsi ir ugdymąsi.

Atskleidžiamas požiūris į vaiką ir jo ugdymą remiantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I 983.

„68. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas numato: sprendžiant kiekvieną su vaiku susijusį klausimą, reikia išklausyti vaiką, gebantį suformuluoti savo pažiūras. Priimant sprendimą, į vaiko nuomonę turi būti atsižvelgta, jeigu tai neprieštarauja paties vaiko interesams. Be to, siekiant apsaugoti vaiko interesus, nagrinėjant ginčus dėl vaikų, būtinai turi dalyvauti vaiko teisių apsaugos institucija, kuri pateikia teismui išvadą dėl ginčo.

69. Pagrindinė pareiga ir atsakomybė už vaiko teisių įgyvendinimą ir interesų gynimą tenka vaiko tėvams ir globėjams (rūpintojams). Žr. Konvencijos 9 ir 12 straipsnių komentarus.

85. Visų tipų ugdymo įstaigų moksleiviai skatinami rūpintis savo sveikata. Daugelis mokyklų įsitraukė į projektą „Sveikatą stiprinanti mokykla“. Projekto tikslas – sveikatos stiprinimo veiklą integruoti į visą mokyklos gyvenimą, į ją įtraukti moksleivius, mokytojus, tėvus, medicinos darbuotojus, vietos bendruomenės narius. 2004 metais numatoma parengti Nacionalinį sveikatą stiprinančių mokyklų plėtros veiksmų planą.

103. Detaliau vaikų teises reglamentuoja Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, kurio II skyrius „Pagrindinės vaiko teisės ir laisvės“ apibrėžia šias vaikui priklausančias teises: vaiko teisė gyventi ir augti (7 straipsnis); vaiko teisė būti sveikam (8 straipsnis); vaiko teisė į individualybę ir jos išsaugojimą, t. y. vaikas nuo pat gimimo turi teisę į vardą, pavardę, tautybę ir pilietybę, teisę į šeimos bei kitus su jo individualybe susijusius ryšius ir jų išsaugojimą (9 straipsnis); vaiko teisė į asmeninį gyvenimą, asmens neliečiamybę ir laisvę (10 straipsnis); vaiko teisė į gyvenimo sąlygas (11 straipsnis); vaiko teisė į nuosavybę (12 straipsnis); vaiko teisė į gyvenamąjį būstą (13 straipsnis); vaiko socialinės teisės: teisė į mokslą, teisė įgyti specialybę, pasirinkti darbą, taip pat minties, sąžinės, religijos, žodžio laisvė, teisė naudotis įvairia humanitarine informacija ir ją platinti, dalyvauti visuomenės gyvenime, taikiuose susirinkimuose ir organizacijose, teisė laisvai reikšti savo pažiūras; autoriaus teisės į savo kūrinį, išradimą ar atradimą (14 straipsnis); vaiko teisė į valstybės paramą ir išlaikymą (15 straipsnis); vaiko teisė į poilsį ir laisvalaikį (16 straipsnis); vaiko teisė dalyvauti vaikų apsaugos programose (19 straipsnis).

104. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.162 straipsnyje įtvirtinta vaikų pareiga gerbti tėvus ir tinkamai atlikti savo pareigas.“

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Garliavos lopšelio–darželio “Obelėlė” ikimokyklinio ugdymo programa įgyvendinama, vadovaujantis šiais principais:

Kūrybiškumo

Ugdymas grožiu reiškia ugdyti geriausias savybes, jausmus, mintis. Vaiko kūrybiškumą ugdome kultūros ir grožio pagalba, per savo širdį nukreipiant į vaiko sielą ir širdį. Grožis, įsigėręs nuo vaikystės, būtinai tampa neatskiriama vaiko dalimi ir veikia jo tolesnio gyvenimo veiksmus. Ugdant kūrybiškumą vaikas patiria teigiamus jausmus, estetinius pergyvenimus. Vaikai ilgai prisimins ir mylės tas vietas ir žmones, kur jie patyrė puikius jausmus.

Integralumo

Integruotas ugdymas leidžia auklėtojai kūrybiškiau susieti programos reikalavimus su savo idėjomis. Juo vadovaujantis galima įdomiau pateikti ugdomąją medžiagą, vaikai gali aktyviau bendrauti, praturtinti ugdomąjį procesą savo idėjomis, daugiau dėmesio skiriama įgūdžių, gebėjimų ugdymui, komunikavimui, suteikiama įvairesnių galimybių remtis vaikui savo patirtimi, geriau suvokti sukauptų žinių svarbą realiame gyvenime. Auklėtojos gali pasirinkti ar papildyti savo nuožiūra ugdymo metodus, taikydamos pedagogines idėjas bei papildyti veiklos planavimą naujausiomis kolegių idėjomis.

Visuminio integralumo

Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko visuminio pasaulio suvokimą ir mąstymo bei veiklos konkretumą. Ugdomojo proceso metu siekiama vertybinių nuostatų, jausmų mąstymo ir veiksmų dermės, vaiko vidinio ir išorinio pasaulio vienovės. Programos ugdymo turinys sudarytas siekiant ne linijiniu būdu, o integruotai ugdyti visas vaiko kompetencijas.

Individualizavimo

Programoje prioritetas teikiamas kiekvieno vaiko išsivystymo lygio nustatymui, asmenybės pažinimui. Atsižvelgiant į vaiko išsivystymo lygį, tėvų lūkesčius, taikoma speciali logopedo pagalba. Individualiai parinktos ugdymo priemonės, auklėtojos veikla, leidžia kiekvienam vaikui įveikti iškilusius sunkumus ir patirti sėkmę. Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko kultūrinę ir socialinę patirtį, jo intelektą, charakterį, temperamentą. Ugdymo procesas grindžiamas visapusišku amžiaus tarpsnio ypatumų žinojimu, atsižvelgiant į vaiko ar vaikų grupės ugdymosi poreikius. Ugdymo tikslai diferencijuojami ir individualizuojami. Sudaromos palankios ugdymui (si) sąlygos vaikams, turintiems ypatingų poreikių (gabiems, turintiems specialiųjų poreikių, iš socialių rizikos šeimų). Ugdymo priemonės diferencijuojamos pagal poreikių reikšmes.

Tautiškumo

Ugdymo turinyje skatinama gaivinti ir puoselėti lietuvių liaudies tradicijas ir papročius susietus su aplinkos gamta, gyvenimo būdų. Skatinami vaikai domėtis Garliavos apylinkėje esančiu kultūriniu paveldu, Garliavos regiono žmonių gyvenimu. Programoje vaikui suteikiama galimybė rinktis (veiklą, partnerius ir pan.), būti gerbiamu ir pripažintų, bei lygiaverčiu partneriu, taikomi šiuolaikiški ugdymo/si būdai. Ugdomas būsimasis kultūros saugotojas ir kūrėjas, siekiama, kad vaikai harmoningai vystytųsi.

Prieinamumo

Ugdymo turinys atitinka nuo 1 iki 5/6 metų vaiko psichofizines galimybes, jo pažinimo ir raiškos būdus, bendravimo ir elgesio modelius. Ugdymo turinys sudarytas taip, kad jį būtų galima lanksčiai taikyti atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, interesus ir galimybes. Atskirų amžiaus grupių ugdymo turinys suderintas, siekiant darnaus vaiko ugdymo šeimoje, ikimokyklinėje grupėje, priešmokyklinėje grupėje.

Pilietiškumo

Ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme pilietinis ir patriotinis ugdymas plėtojamas atsižvelgiant į vaiko amžių, sukauptus įgūdžius ir patirtį, suvokimo galimybes, kad baigdamas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes vaikas suvoktų svarbiausius demokratinės visuomenės bruožus, jaustų autoritarinių ir totalitarinių santykių skirtumą. Siekiama, kad, be žinių, atitinkamų nuostatų, įgūdžių ir įpročių, vaikas stengtųsi pilietiškai elgtis bei veikti – formuotųsi jo dorinio elgesio, bendradarbiavimo, visuomeninio darbo įpročiai ir įgūdžiai.

Tęstinumo

Užtikrinamos kiekvienam vaikui vienodos galimybės įgyti pradinius įgūdžius, gebėjimus, nuostatas ir suteikiamos palankios visiems vaikams galimybės ugdytis.

Įvairovės

Vaiko ugdymas grindžiamas formų įvairove, sudaromos sąlygos plėtoti gebėjimus ir kompetencijas.

Atsinaujinimo

Ugdymas atviras, kritiškai vertinantis ir priimantis naujoves, išsaugantis dorovės normas bei tautiškumo branduolį, turinys nuolat atnaujinamas, derinamas su ugdymo tikslais ir uždaviniais.

Nacionalumo

Ugdomas savo krašto patriotas, gebantis remtis krašto tradicijomis, rūpinantis tapatybės išsaugojimu.

Demokratiškumo

Ugdomas kritiškai mąstantis, tolerantiškas, iniciatyvus, mokantis bendrauti su kitais žmogus.

Humaniškumo

Vaikas yra vertybė, jis ugdomas būti savarankiškas, garbingas, gebantis pasirinkti ir atsakyti už savo pasirinkimą, jo ugdymas remiasi dorine kultūra, pagarba pripažintomis vertybėmis.

3. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

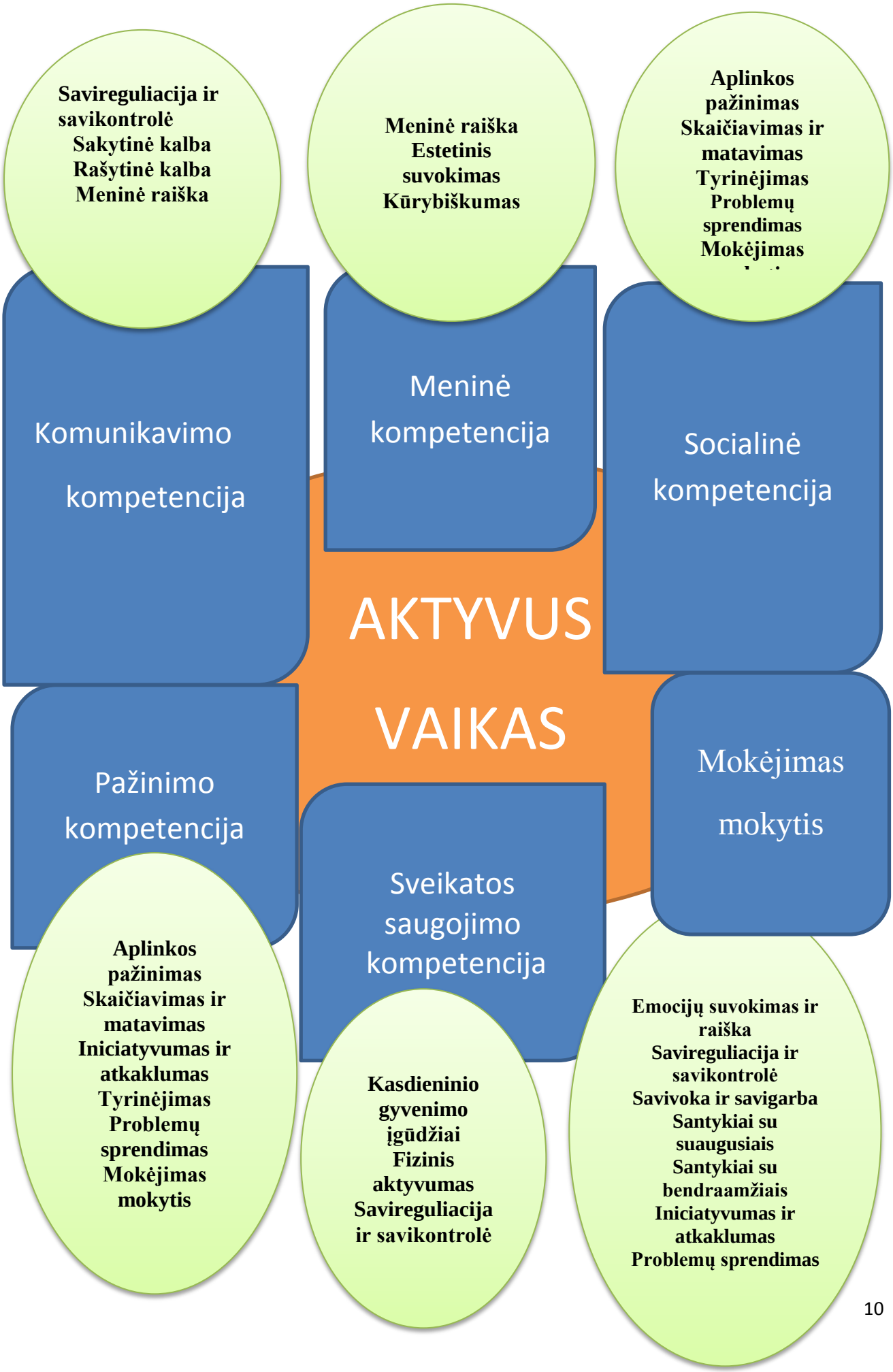
Tikslas:

Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiaisiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai

Siekti, kad vaikas:
-plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save;
-pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgtų į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes;
-aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime;
-mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.
-

4. „Vaikas – aktyvus ugdymo proceso dalyvis“

5. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

5.1. **Ugdymo turinys.**

Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ ikimokyklinio ugdymo programos turinys orientuotas į vaiką ir šeimą. Išskirtos šešios kompetencijos, kurios susideda iš vaiko ugdymo/si pasiekimų sričių. Kiekvienoje kompetencijoje iš sričių pateikiama esminė nuostata bei gebėjimai ir nurodomos ugdymo gairės. Ugdymo gairėse atsispindi ugdytojo vaidmuo: kokias ugdymo/si sąlygas sukuria pedagogas, kad vaikas galėtų ugdyti/s esminius gebėjimus ir pasiektų atitinkamų rezultatų. Temą vaikų veiklai gali pasiūlyti tiek auklėtojos, tiek ir vaikai. Tema turi būti grindžiama dideliu vaikų susidomėjimu. Jei tema vis dar įdomi vaikams, ji gali būti išvystyta ir išplėtota. Temų šaltiniai įvairūs. Į vaiką orientuota tema užtikrins sėkmingą ugdymą/si. Svarbu, kad būtų orientuojamasi į darnų, visuminį ugdymą. Pedagogui ar vaikams pasiūlius gerą idėją, temą, iškėlus problemą, vaikai skatinami interpretuoti, kurti, atrasti. Dirbdamas su vaikais (specialiųjų poreikių vaikais), pedagogas taiko individualius ugdymo/si būdus, padeda jam ugdytis, įveikti sunkumus, spręsti problemas, kreiptis pagalbos į kitus. Pedagogas pastebi, gerbia, palaiko vaiko sumanymus, padeda juos išplėtoti, praturtinti. Kartu su vaikais priima bendrus sprendimus, susitaria dėl veiklos, taisyklių, bendrauja ir bendradarbiauja. Skatindamas klausti, netiesiogiai vadovauja vaikų ieškojimams, moko įveikti sunkumus, praturtina jų sumanymus. Tokia abipusė sąveika leidžia būti aktyviems abiem ugdymo proceso dalyviams - ir vaikui, ir pedagogui. Kūrybinė vaiko, pedagogo ir kitų ugdymo proceso dalyvių sąveika, siekiama demokratiškų santykių, kultūrinių vertybių puoselėjimu. Veikla gali būti organizuojama visai grupei, grupelėms arba individualiai, priklausomai nuo siekiamo rezultato. Auklėtojos pasirengusios keisti veiklos kryptį, įvairias kūrybines technikas ir darbo metodus, jeigu vaikų dėmesys blėsta. Atsižvelgiant į darželio specifiškumą, Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ ugdymo programoje atsispindi Garliavos miesto tradicijos ir papročiai. Atsižvelgiant į darželio veiklos poreikius, lopšelio-darželio „Obelėlė“ ugdymo/si programoje siūloma ir papildoma projektinė veikla. Į ugdymo procesą gali būti įtraukti sveikatingumo, kūrybiškumo, ekologijos, socialinės paskirties, individualūs teminiai grupių projektai. Projektinė veikla, pagal bendrą susitarimą, numatoma kartą du per pusmetį. Projektų temos pasirenkamos laisvai, galima orientuotis ir į bendrai pasiūlytas ugdomosios veiklos temas. Jų trukmė taip pat nėra griežtai reglamentuojama. Kai kurios programos temos orientuotos į Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ aplinkos ypatumus. Planavimas nukreiptas į ugdymo turinio ir metodų kaitą, lanksčiai integruojant ugdymo sritis, individualizuojant ugdymą, jo turinį orientuojant į vaiko gyvenimui ir ugdymui/si reikalingų kompetencijų plėtojimą. Planavimas remiasi pedagogų, vaikų, tėvų šaltinių idėjomis, sumanymais. Veikla gali vykti, ne tik grupėje, bet gali plėtotis darželyje ir net už jo ribų. Pasirinktą ugdomosios veiklos tematiką grupėse sistemingai papildo kiti įstaigoje dirbantys specialistai: logopedas, meninio ugdymo pedagogas. Jie stengiasi integruoti savo veiklos specifiką į bendrą ugdymo turinį. Taip pat šie pedagogai dalyvauja ugdymo turinio vertinime, fiksuojant ugdytinių stebėseną bei pažangą jų kuruojamose srityse. Meninio ugdymo pedagogas atrenka atitinkamos tematikos muzikinius kūrinius ir juos integruoja į grupėje pasirinktas savaitines temas, taip papildydamas ir pagilindamas vaikų pažintinius interesus, praplėsdamas ugdytinių meninių vertybių skalę, lavindamas individualius meninės krypties vaikų gebėjimus. Meninio ugdymo pedagogas aktyviai įsijungia į ugdomosios veiklos planavimą, renginių organizavimą, projektinę veiklą.

Logopedas aktyviai įsijungia į ugdomosios veiklos planavimą, dalyvauja grupių kasdieninėje veikloje stebėdamas ar suteikdamas pagalbą specialiųjų poreikių vaikams, turintiems kalbos

sutrikimų. Pedagogas padeda auklėtojoms paruošti individualiąsias programas specialiųjų poreikių vaikams, įsijungia į kitus renginius, projektinę veiklą. „Vaikas – aktyvus ugdymo proceso dalyvis“.

5.2. **Ugdymo metodai.**

Ugdymo/si būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį: planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą ir pan. Taikomi ugdymo metodai nėra statiški. Jie gali būti papildomi ir atnaujinami atsižvelgiant į vaikų norus, pedagogų sumanymus, vietą, šeimos rekomendacijas, pedagogų gerąją patirtį. Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ ugdymo/si programoje vadovaujamės numatytais ugdymo/si metodais:

- žaidybinis metodas - skatina vaikų teigiamas emocijas, padeda formuotis socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukoncentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą;
- vaizdinis metodas - nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius;
- praktinis metodas - vaikams padeda per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką;
- žodinis metodas (pasakojimas, pokalbis) - suteikia galimybę perduoti informaciją;
- eksperimentinis metodas - tai ugdymas atrandant. Jis leidžia ugdytiniams jaustis saugiai, padeda geriau suprasti ir kontroliuoti kintančias aplinkybes, tenkina lankstumo besimainančiame pasaulyje reikmes;
- projektinis metodas - kurio taikymas padeda formuoti įvairesnį ugdymo procesą, atsižvelgiant į platesnį grupės ar darželio poreikį;
- kūrybinis metodas - sudaro sąlygas vaikams reikšti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų.

Kūrybinių įgūdžių treniravimo ir lavinimo metodai:

- “Smegenų šturmas”. Visiškai draudžiama kritikuoti vaiką. Reikia priimti kiekvieną vaiko idėją, kuo daugiau idėjų tuo geriau. Pageidautina idėjas plėtoti toliau;
- “Morfologinė dėžutė”. Pradinis taškas yra problema arba užduotis pateikta vaikui. Šio metodo esmė yra eksperimentavimas;
- palyginimų ir savybių išvardijimas. Galimybė perfrazuoti kalbą. Galimybė kalbėti, nebūtinai trumpai ir tiksliai;
- svarstymas (kas būtų jei....?);
- pritaikymas (kas į tai panašu?);
- sumažinimas (ar galima būtų ką nors nuimti, pamažinti?);
- perkonstravimas (sudėstyti kitaip, persukti);
- modifikavimas (pakeisti spalvą, kvapą).

5.3. **Ugdymo priemonės.**

Ugdymo priemonių paskirtis – ugdyti aktyvų, smalsų, savo gebėjimais pasitikintį, pažinti ir mokytis norintį vaiką. Todėl pagrindinis kūrybiškumo ugdymas yra žaidimas. Žaidimai, vaikams įdomūs, jų patirtį plečiantys: pokalbiai, tyrinėjimai, eksperimentai, stebėjimai, aptarimai, analizavimai, individualūs bendravimai, pasakojimai, savarankiškos, spontaniškos vaikų veiklos, daiktų grupavimai, lyginimai, inscenizavimai, pramogos, šventės ir kt.

Žaidimas – tai natūrali vaiko būsena, pagrindinė kūrybinė veikla, būtina vaiko psichiniam ir fiziniam vystymuisi. Žaisdami vaikai daug greičiau lavėja. Žaidimas – tai pagrindinis ikimokyklinio amžiaus vaikų užsiėmimas, apimantis visapusišką vaiko ugdymą. Šio amžiaus vaikų žaidimas yra visas jų gyvenimas. Žaidimai skatina vaikų sensorinę, motorinę raidą, ugdo mąstymą, kūrybiškumą, iniciatyvą, savarankiškumą, pasitikėjimą savo jėgomis, savimi. Žaisdami vaikai sužino apie pasaulį, lavina kalbą, klausą, uoslę, regėjimą, lytėjimą, skonio pojūčius, pastabumą, mokėjimą stebėti, lyginti, įžvelgti skirtumus, formuoja matematinius vaizdinius, susipažįsta su raidėmis,

skaitmenimis, mokosi orientuotis erdvėje, įtvirtina higienos įgūdžius, koordinaciją, lavina vikrumą, jėgą, ištvermę, šoklumą, pusiausvyrą. Vaikai lengviau išmoksta, nes laikosi trijų sąlygų: motyvacijos, kartojimo, dėmesio išlaikymo.

Vaikas žaisdamas:

- laisvai save išreiškia;
- lengviau pažįsta ir supranta pasaulį;
- mato ir vertina draugus, ieško savo vietos tarp bendraamžių, lygina save su jais, mokosi bendrauti ir bendradarbiauti;
- džiaugiasi savo kūryba, atradimais, pergalėmis;
- geranoriškai paklūsta žaidimo taisyklėms, mokosi jų laikytis;
- pajunta savo galias, išgyvena įvairias emocijas.

Žaidimai yra:

- tradiciniai žaidimai – tai iš kartos į kartą perduodami įvairūs liaudies arba tradiciniai žaidimai;
- kūrybiniai - vaidmeniniai, statybiniai, vaidybiniai žaidimai – tai pačių vaikų sumanyti, laisvi, įvairaus turinio ir improvizaciniai žaidimai. Žaidimai (imituojant bei žaidžiant) su animacinių filmų veikėjas, kurių veiksmai, elgsena pagrįsti naujomis technologijomis, – bakuganai, digimonai, benai tenai, transformeriai, betmenai, pokemonai, bibleidai ir kt.; Modernūs konstruktoriai, funkcionali statybinė medžiaga ir ją papildančios detalės. Šiuolaikiniai spaudos leidiniai-žaidimai;
- didaktiniai ir judrieji žaidimai – tai specialiai vaikų mokymui ir lavinimui sumanyti žaidimai su taisyklėmis. Žaidimai su žaislais, kurie sukurti remiantis šiuolaikinio gyvenimo aktualijomis ir originaliais sprendimais, pvz., šiukšlių rūšiavimo idėjos sklaidai skirti žaislai – šiukšliukai konteineriuose;
- kompiuteriniai ir elektroniniai žaidimai- žaislai, kurių gamyba pagrįsta naujomis elektroninėmis technologijomis. Knygos, garso ir vaizdo signalais bei mechaniniais įtaisais – elektroniniu pieštuku palietus atsakymui skirtą vietą, užsidega žalia (teisingas atsakymas) arba raudona (neteisingas atsakymas) švieselė, paspaudus raidę ar paveikslėlį, pasigirsta atitinkamas garsas ir kt.; Žaislų kolekcijos, gyvūnų ir žmonių figūrėlės, puponautai, kepsai, lėlės su šiuolaikinį žmonių gyvenimą atspindinčiais priedais. Kompiuteriai ir kompiuteriniai žaislai. Modernios technikos žaislai – fotoaparatai, telefonai, mikrofonai, buitinės technikos modeliai, transporto priemonės ir kt.

Garliavos lopšelio-darželio „Obelėlė“ ugdomoji aplinka aprūpinta įvairiomis priemonėmis, skatinančiomis vaiko aktyvumą, norą pažinti, stebėti, kurti, tyrinėti, ieškoti, atrasti, bendrauti ir bendradarbiauti. Erdvės vaikų veiklai ir priemonės išdėstytos orientuojantis į tematiką, vaikų interesus, žadina savaiminį veiklos pasirinkimą bei perėjimą nuo vienos veiklos rūšies prie kitos. Ugdymo/si priemonės - tikslingos, veiksmingos, ekologiškos, įvairios ir keičiamos pagal galimybę. Garliavos lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ yra šios ugdymo/si priemonės: vaizdinės ugdymo/si priemonės (žemėlapiai, plakatai, tautinio, gamtosauginio, meninio turinio atributika ir kt.); priemonės pažintinei veiklai (žmonių buities, profesijų atributai, žaislai, transporto priemonės, įrankių rinkiniai, eismo ženklai, gyvūnų, paukščių figūrėlės ir kt.); kalbos ugdymui (enciklopedijos, paveikslai, žurnalai, vaikiškos knygelės, pratybos, pasakų įrašai ir kt.); žaidimų ir kūrybos priemonės bei medžiagos - žaidimai ir žaislai socialinių įgūdžių raidai (siužetiniai, konstrukciniai, techniniai žaislai, šviesos stalai ir kt.); priemonės meniniam ugdymui (tapymui, lipdymui, muzikavimui, vaidybai, instrumentai, ir kt.), judesiui (kamuoliai, šokdynės, lankai, sportinis inventorius ir kt.); įranga (flanelinė lenta, magnetinės lentos, kamštinės lentos, širmos, kilimėliai, kilimai, pagalvėlės, sekcijos, lentynos, spintelės, smėlio stalai ir kt.); informacinės priemonės (kompiuteriniai didaktiniai žaidimai, mokomoji programinė, techninė įranga, metodinė medžiaga, informacinės ir vaizdinės priemonės), priemonės skirtos tyrinėjimui (piltuvėliai, mėgintuvėliai,

padidinimo stiklai ir kt.) Visos priemonės, žaislai, knygos ir kiti išdėstyti taip, kad vaikams būtų prieinami, skatintų smalsumą, norą žaisti, veikti, ieškoti, tirti, atrasti, pažinti. Ugdančiosios aplinkos priemonėmis siekiama nepažeisti HN reikalavimų. Orientuojamasi į saugius ir estetiškus, funkcionalius ir žadinančius vaikų kūrybines galias žaislus bei kitas ugdymo priemones. Pedagogams siūloma taikyti ugdomajame procese kuo įvairesnius metodus ir priemones, kas žadintų ugdytinių mąstymą, mokytų saugumo įvairiose situacijose, motyvuotų veiklai. Skatintinas dažnesnis siurprizinių momentų, naujų technologijų taikymas, įvairūs eksperimentai.

Atnaujintoje programoje numatomas dėmesys dažnesniam įprastinės aplinkos keitimui. Tai laikinas ar dalinis apsikeitimas grupių patalpomis, žaislais, baldais. Skatintinos išvykos už darželio ribų, plečiant ugdytinių akiratį, mažinant socialinę atskirtį, žadinant aktyvumą. Rekomenduojama ugdymo procesą perkelti į lauko aplinką.

6. TURINIO IŠDĖSTYMAS PAGAL UGDOMAS VAIKŲ KOMPETENCIJAS

1– (5) 6 metų amžiaus vaikams

6.1. Socialinė kompetencija

Uždaviniai:

- skatinti natūralų vaiko domėjimąsi savimi, bendraamžiais, suaugusiaisiais;
- sukurti aplinką, kad vaikas galėtų pajusti skirtumus tarp gyvenimo šeimoje ir vaikų grupėje, įgytų veiklos šalia ir kartu gebėjimus, bendravimo ir bendradarbiavimo bei problemų sprendimo patirtį;
- sudaryti galimybę ugdytis dorinius jausmus – meilę artimui, šeimai, žmonėms, gamtai, Tėvynei;
- išreikšti gailestį ir užuojautą silpnam neįgaliam, nuskriaustam, pajusti dėkingumą.

Sritys:

1. Emocijų suvokimas ir raiška.
2. Savireguliacija ir savikontrolė.
3. Savivoka ir savigarba.
4. Santykiai su suaugusiaisiais.
5. Santykiai su bendraamžiais.
6. Iniciatyvumas ir atkaklumas.
7. Problemų sprendimas.

1. **Emocijų suvokimas ir raiška.**

Esminis gebėjimas. Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žingsniais ir elgesiu atsiliepia į kito jausmus (užjaučia, padeda).

Vertybinės nuostatos. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.3. Emocijų suvokimas ir raiška 21-26 psl.)

2. **Savireguliacija ir savikontrolė.**

Esminis gebėjimas. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.4. 2.Savireguliacija ir savikontrolė 27-33 psl.)

3. **Savivoka ir savigarba.**

Esminis gebėjimas. Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu”), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitai.

Vertybinės nuostatos. Save vertina teigiamai.

(Nuoroda-LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“

7.Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.5. Savivoka ir savigarba 34-40 psl.)

4. **Santykiai su suaugusiaisiais.**

Esminis gebėjimas. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.6. Santykiai su suaugusiaisiais 41-47 psl.)

5. **Santykiai su bendraamžiais.**

Esminis gebėjimas. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.7. Santykiai su bendraamžiais 48-53 psl.)

6. **Iniciatyvumas ir atkaklumas.**

Esminis gebėjimas. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Vertybinės nuostatos. Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.14. Iniciatyvumas ir atkaklumas 139-144 psl.)

7. **Problemų sprendimas.**

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.16. Problemų sprendimas 151-155 psl.)

6.2. Sveikatos saugojimo kompetencija

Uždaviniai:

- suteikti mažyliams visapusišką globą, priežiūrą ir kokybišką ugdymą;
- saugoti ir puoselėti psichinę ir fizinę vaikų sveikatą;
- lavinti judesius per savarankiškus vaikų žaidimus;
- ugdyti elementarius savitarnos įgūdžius;
- ugdyti palankumą bendraamžiams, skatinti žaisti kartu;
- sudominti suaugusiųjų darbu, ugdyti buitinio darbo įgūdžius, domėjimąsi aplinka;
- didinti socialinį saugumą, tobulinant orientavimąsi socialinėje aplinkoje, ugdant saugaus elgesio įpročius.

Sritys:

1.Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai.
2.Fizinis aktyvumas.
3.Savireguliacija ir savikontrolė.

1.**Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai.**
Esminis gebėjimas. Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojasi tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.
Vertybinės nuostatos. Noriai ugdosi sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.
(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.1. Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai 4-12 psl.)
2. **Fizinis aktyvumas.**
Esminis gebėjimas. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.
Vertybinės nuostatos. Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.
(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės.7.2. Fizinis aktyvumas 13-20 psl.)
3. Savireguliacija ir savikontrolė.
Esminis gebėjimas. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.
Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.
(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.4. Savireguliacija ir savikontrolė 27-33 psl.)

6.3. Pažinimo kompetencija

Uždaviniai:

- padėti vaikui susivokti, jog jis – gamtos dalis, perprasti žmogaus, jo veiklos ir gamtos ryšį, pajusti pagarbą gyvybei ir Žemei, susigyvenimo su tėviškės gamta ir žmonėmis jausmą;
- padėti atrasti vis įvairesnius savęs, socialinės aplinkos ir gamtos pažinimo būdus: tyrinėjant visais jutimais, stebint, klausinėjant, eksperimentuojant, sprendžiant problemas, klausantis pasakojimų, skaitymo, gamtos ir muzikos garsų, dainų;
- pažįstant aplinką plėsti ir turtinti žodyną, ugdytis kalbą – tiksliai pavadinti, apibūdinti daiktus, reiškinius, žodžiais perteikti savo patirtį kitam ir suprasti kito perteiktą informaciją.

Sritys:

1. Aplinkos pažinimas.
2. Skaičiavimas ir matavimas
3. Iniciatyvumas ir atkaklumas
4. Tyrinėjimas
5. Problemų sprendimas
6. Mokėjimas mokytis

1. **Aplinkos pažinimas.**

Esminis gebėjimas. Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis

Vertybinės nuostatos. Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. (Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.10. Aplinkos pažinimas 77-83 psl.)

2. **Skaičiavimas ir matavimas.**

Esminis gebėjimas. Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“ 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.11. Skaičiavimas ir matavimas 84-95 psl.)

3. **Iniciatyvumas ir atkaklumas.**

Esminis gebėjimas. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Vertybinės nuostatos. Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.14. Iniciatyvumas ir atkaklumas 139-150 psl.)

4. **Tyrinėjimas.**

Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

Vertybinės nuostatos. Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos". 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.15. Tyrinėjimas 145-150 psl.)

5. **Problemų sprendimas.**

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos". 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.16. Problemų sprendimas 151-155 psl.)

6. **Mokėjimas mokytis.**

Esminis gebėjimas. Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.

Vertybinės nuostatos. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos". 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.18. . Mokėjimas mokytis 166-172 psl.)

6.4. Komunikavimo kompetencija

Uždaviniai:

- tenkinti vaiko poreikį bendrauti ir pažinti pasaulį;
- skatinti pradėti domėtis skaitymu ir rašymu;
- sužadinti vaiko intuityvų gimtosios kalbos modelio pajautimą: kalbant praktiškai taikyti jos dėsnius, formas;
- sudaryti sąlygas naudotis kalba kaip universalia saviraiškos priemone: ugdyti vaiko gebėjimus reikšti mintis, jausmus, nuotaikas, pasakoti patirtus įspūdžius, reikšti savo nuomonę;
- skatinti klausytis ir girdėti įvairius aplinkos garsus: žmonių kalbos, gamtos, muzikos;
- pratinti įsiklausyti į draugo, auklėtojo kalbą, išgirsti perteikiamą informaciją, pajusti kalbėtojo nuotaiką, intonaciją;
- skatinti vaiko norą pasakoti, kalbėti, klausinėti, deklamuoti, eiliuoti, žaisti žodžiais bei garsais;
- pratinti vaikus komentuoti, patirtus įspūdžius išreikšti piešiant, žaidžiant, kalbantis su kitais;
- bandyti išreikšti savo mintis kuo įvairesniais būdais: mimika, kūnu, judesiu, vaizdu, ženklu, žodžiu, vaidyba;
- siekti kūrybinės vaikų raiškos kuriant, vaizduojant, tampant įvairiais personažais, veikėjais.

Sritys:

1.Savireguliacija ir savikontrolė
2.Sakytinė kalba
3.Rašytinė kalba
4.Meninė raiška

1.**Savireguliacija ir savikontrolė.**

Esminis gebėjimas. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.4. Savireguliacija ir savikontrolė 27-33 psl.)

2. **Sakytinė kalba.**

Esminis gebėjimas. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiaisiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs išklausyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.8. Sakytinė kalba 54-66 psl.)

3. **Rašytinė kalba**

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.

Vertybinės nuostatos. Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.9. Rašytinė kalba 67-76 psl.)

4. **Meninė raiška.**

Esminis gebėjimas. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Vertybinės nuostatos. Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.12. Meninė raiška 96-120 psl.)

6.5. Meninė kompetencija

Uždaviniai:

- sudaryti sąlygas įsitraukti į meninę veiklą, atsiskleisti joje ir pažinti save, tenkinti ir praturtinti prigimtinius poreikius grožiui, gėriui, geranoriškam bendravimui, emocinei ir fizinei iškrovai;
- skatinti spontanišką meninę raišką kasdien – žaidžiant, bendraujant, dirbant, švenčiant, grupės, namų aplinkoje ir gamtoje;
- menine veikla auginti savimi pasitikintį, visapusiškai aktyvų vaiką;
- žadinti vaiko tautinį tapatumo jausmą praturtinant ir plėtojant šeimoje įgytą kultūrinę patirtį etninėmis meno vertybėmis (tautosakos, tautodailės, etnomuzikos ir kt.).

Sritys:

1.Meninė raiška
2.Estetinis suvokimas
3.Kūrybiškumas

1.**Meninė raiška.**

Esminis gebėjimas. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Vertybinės nuostatos. Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.12. Meninė raiška 96-12 psl.)

2. **Estetinis suvokimas.**

Esminis gebėjimas. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.

Vertybinės nuostatos. Domisi, gėrisi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės.7.13. Estetinis suvokimas 121-138 psl.)

3. **Kūrybiškumas.**

Esminis gebėjimas. Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.

Vertybinės nuostatos. Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.17. Kūrybiškumas 156-165 psl.)

5.6. Mokėjimas mokytis

Uždaviniai:

- sudaryti sąlygas mokytis valdyti savo kūną;
- visais pojūčiais tyrinėti aplinką, ja pasinaudoti ir prie jos prisitaikyti;
- skatinti vaikus žaisti, kalbėti, mąstyti, samprotauti, priimti sprendimus;
- ugdyti bendravimą su kitais;
- pratinti pasitikėti savimi ir kitais.

Sritys:

1.Emocijų suvokimas ir raiška
2.Savireguliacija ir savikontrolė
3.Savivoka ir savigarba
4.Santykiai su suaugusiais
5.Santykiai su bendraamžiais
6.Iniciatyvumas ir atkaklumas
7.Problemų sprendimas

1.**Emocijų suvokimas ir raiška.**
Esminis gebėjimas. Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žingsniais ir elgesiu atsiliepia į kito jausmus (užjaučia, padeda).
Vertybinės nuostatos. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.
(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.3. Emocijų suvokimas ir raiška 21-26 psl.)
2. **Savireguliacija ir savikontrolė.**
Esminis gebėjimas. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.
Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.
(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“. 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.4. Savireguliacija ir savikontrolė 27-33 psl.)
3. **Savivoka ir savigarba.**
Esminis gebėjimas. Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu”), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitai.
Vertybinės nuostatos. Save vertina teigiamai.
(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“.7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.5. Savivoka ir savigarba 34-40 psl.)

4. **Santykiai su suaugusiais.**

Esminis gebėjimas. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos". 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.6. Santykiai su suaugusiais 41-47 psl.)

5. **Santykiai su bendraamžiais.**

Esminis gebėjimas. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos". 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.7. Santykiai su bendraamžiais 48-53 psl.)

6. **Iniciatyvumas ir atkaklumas.**

Esminis gebėjimas. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos". 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.14. Iniciatyvumas ir atkaklumas 139-144 psl.)

7. **Problemų sprendimas.**

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

(Nuoroda - LR švietimo ir mokslo ministerija „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos". 7. Vaikų pasiekimų žingsnius atskleidžiantys pavyzdžiai ir ugdymo gairės. 7.16. Problemų sprendimas 151-155 psl.)

6. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Ugdymo pasiekimų vertinimo tikslas – padėti vaikui sėkmingai ugdytis, bręsti kaip asmenybei, kaupti informaciją apie kiekvieno vaiko pasiekimus ir daromą pažangą, kad būtų galima koreguoti ugdymo procesą, priimti pagrįstus sprendimus, sudaryti sąlygas tėvams tapti lygiaverčiais vertinimo partneriais, be to, gauti grįžtamosios informacijos, kuri padėtų įvertinti auklėtojų bei Garliavos lopšelio–darželio „Obelėlė“ darbo sėkmę.

6.1. **Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai.**

Ugdymo pasiekimų vertinimas – tai nuolatinis informacijos rinkimas ir jos panaudojimas, nustatant vaikų daromą pažangą, koreguojant, tobulinant pedagogo darbo būdus ir metodus. Nuolatinis ir sistemingas vertinimas padeda auklėtojai įžvelgti vaiko galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą. Ugdymo pasiekimų vertinimas grindžiamas šiuolaikine mokymosi samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, individualiais vaiko poreikiais, atitinka ugdymo/si tikslus. Kad vertinimas būtų pagrįstas, teisingas, būtina nuolatinė, tiksli ugdytinio veiklos rezultatų analizė. Šiam tikslui pasiekti naudojami įvairūs vertinimo metodai: stebėjimas, pokalbis, vaiko veiklos ir kūrybos darbų analizė, vaiko elgesio faktų analizė, atskirų situacijų aprašymas ar kt. (Nuoroda - Renata Bernotienė, Ida Juraitienė, dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimas. Metodiniai patarimai“. Vilnius 2012 m. 12 psl.)

6.2. **Vertinimo dažnumas.**

Vaiko pasiekimai vertinami du kartus per metus: rudenį ir pavasarį. Vertinant vaikų ugdymosi pasiekimus ir pažangą, svarbu numatyti laiką, kada tai bus daroma. Tai kai:

- ikimokyklinio ugdymo auklėtoja pradedanti dirbti su nauja vaikų grupe, siekianti pažinti vaikus, išsiaiškina jų pasiekimus ir ugdymosi poreikius;
- mokslo metų pradžioje, siekianti išsiaiškinti, kaip pasikeitė vaikų pasiekimai per vasarą;
- į vaikų grupę atėjus naujokui, siekiant jį pažinti ir išsiaiškinti jo pasiekimus;
- nuolatos, stebint ir apmąstant kasdienį vaiko ugdymą/si ir, esant reikalui, koreguoti ugdomuosius poveikius;
- išryškėjus naujiems vaikų ugdymosi poreikiams ar problemoms, kai norima išsiaiškinti, ar vaikas įgijo sudėtingesnių gebėjimų, ar nevėluoja kai kurių gebėjimų raida ir kt;
- siekiant numatyti, ar pavyko pasiekti vaikų ugdymosi rezultatų, t.y., ko buvo siekta ir kiek pasiekta.

Gavus tėvų sutikimą, kaupiama vaizdo medžiaga, iliustruojanti vaiko ugdymosi pasiekimų augimą. Vienas priimtiniausių ir tinkamiausių būdų, padedančių parengti autentišką ir prasmingą vaiko pasiekimų įvertinimą – tai vaiko pasiekimų vertinimo aplankas. Aplanko paskirtis – suteikti visuminę informaciją apie vaiko pasiekimus, išryškinant vaiko gebėjimų augimą. Aplankas naudingas, nes formuoja teigiamą nuostatą apie prasmingą ugdymąsi aptariant vaiko pasiekimus, pabrėžiant jo ugdymosi pažangą. Aplankas įgalina patį vaiką formuotis nuomonę apie savo pasiekimus, nes jame pateikiami patikimi, reikšmingi įrodymai; kurie taip pat yra svarbūs pedagogams, tėvams, kitiems ugdytojams. Vaiko pasiekimų aplankas gali būti naudojamas siekiant trumpalaikių ir ilgalaikių ugdymosi tikslų. Jame esanti informacija panaudojama tolesniam tikslingam vaiko ugdymuisi.

6.3. **Pasiekimų fiksavimo ir pateikimo formos.**

Vaikų pasiekimus vertinti padeda įstaigos logopedė, meninio ugdymo pedagogė, tėveliai. Vaiko pasiekimai fiksuojami, bet kuriuo metu, kai ikimokyklinio ugdymo auklėtojas pastebi naujai

atsiradusį ar patobulėjusį vaiko gebėjimą, kurį įrodo keli jo veiklos ir jos rezultatų pavyzdžiai. Šiuo atveju pasiekimų stebėjimo ir vertinimo procesas yra natūralus, nuolat gaunama informacija apie vaikų ugdymosi rezultatus, tikslingiau planuojama tolesnė veikla. Apie ikimokyklinio ugdymo auklėtojo pastebėtus vaikų ką tik įgytus pasiekimus tėvai gali būti informuojami nuolat, atvedus ar pasiimant vaiką. Šiuolaikiniams tėvams ypač priimtinas kasdienis informacijos apie vaiką gavimas elektroninėmis informacinėmis priemonėmis (naudojant elektroninį dienyną, Skype, grupės Facebook‘e ir kt.)

Įrodymai apie vaikų pasiekimus renkami įvairiais būdais: stebint ir užrašant, fotografuojant, darant garso ar vaizdo įrašus, kaupiant vaikų darbelius, išsaugant jų skaitmeninę kūrybą, kalbantis su tėvais, specialistais ir kt. Renkant vaikų pasiekimų įrodymus būtina atrasti esminius vaiko pasiekimų požymius ir juos fiksuoti. Tai:

- vaiko veiklos stebėjimas ir fiksavimas su trumpu komentaru;
- vaiko atliktas darbelis ir jo komentaras.

Kiekvieno vaiko pasiekimai fiksuojami vaiko metraštyje ar dienoraštyje užrašant žinias apie vaiką, pedagogų, tėvų, specialistų komentarus, įvairius interviu ir pokalbius su vaiku. Aplankuose kaupiami vaikų kūrybiniai darbai (dailės ar rankų darbai, vaikų sukurti pasakojimai, eilėraščiai, įvairių statinių nuotraukos ir kt.), anketinės apklausos (tėvų ir vaikų), specialistų ir tėvų atsiliepimai apie vaiko ugdymo pasiekimų rezultatus, vaiko pasiekimų aprašas ir kita aktuali informacija.

Grupėje dirbančios auklėtojos kartu planuoja ugdomąją veiklą. Duomenys apie vaikų ugdymąsi žymi grupės užrašuose. Dalis informacijos užrašoma ir saugoma užrašuose, segtuvuose (pedagogų pastabos, įvairių tyrimų grafikai, vaikų darbelių ar jų fragmentų pavyzdžiai ir kt.), dalis – skaitmeniniame archyve (nuotraukos, filmuota medžiaga, pasiekimų analizės duomenys). Svarbiausi vaiko pasiekimus atskleidžiantys įrodymai saugomi vaiko pasiekimų aplanke. Pasiekimų aplanke kaupiami vaiko darbeliai, kalbėjimo pavyzdžiai, elgesio situacijų aprašymai ir kita medžiaga. Kaupiant pasiekimų aplanką labai svarbi yra vaiko nuomonė. Tegul auklėtojos kartu su vaikais atrenka, kurį savo darbelį, kurią nuotrauką norėtų įdėti į aplanką ir vaikai juos pakomentuoja, kodėl. Taip vaikai mokosi pamatyti savo gebėjimų tobulėjimą, pasakyti suaugusiems, kas svarbu jam.

Pasiekimų aplankalas gali būti sudaromas kaip segtuvas, albumas, dėžutė, sąsiuvinis, kompiuterinė laikmena, mišrus variantas ir kt. Remiantis vaiko pasiekimų rodymų analize ikimokyklinio ugdymo auklėtoja parengia vaiko pasiekimų diagramą. (Priedas Nr. 1)

Vaiko pasiekimai yra vertinami žodžiu, įvairiomis neverbalinėmis priemonėmis Apibendrinta informacija gali būti pateikiama išsamiais pasiekimų aprašymais. Vaikų tėvams informacija apie vaikų pasiekimus teikiama reguliariai, individualiai pagal poreikį. Jei atsiranda tam tikrų ugdymosi sunkumų, tuomet tėvai informuojami apie įvairių specialistų teikiamą pagalbą, kuri galėtų veiksmingai pagerinti ugdymosi rezultatus. Išsamesnis paaiškinimas apie ikimokyklinio amžiaus vaiko pasiekimus ir konkrečias rekomendacijas, kaip juos pagerinti, teikiamas su vaiko darbų pavyzdžiais.

7. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI PROGRAMAI SUKURTI

1. Andrikienė R. M., Ruzgienė A. Ankstyvosios vaikystės pedagogika. Klaipėda. 2001.
2. Szarkowicz D., Stebėjimas ir refleksija vaikystėje, Klaipėda: Žemaitijos spauda, 2010
3. Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanti ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio gydymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo (Žin., 2010-04-30 Nr.50-2454) www.smm.lt
4. Dodge D.T., Colker L.J., Heroman C. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius. 2007.
5. Dodge D.T., Rudick S., Berke K. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius. 2006.
6. Einon D. Ankstyvasis ugdymas. Vilnius.2006.
7. Grinevičienė N. Vaikų žaidimai darželyje ir namie. Kaunas. 2006.
8. Ikimokyklinio ugdymo kokybė. Švietimo problemos analizė, ŠMM, 2012, rugsėjis Nr. 13 (77), ISSN 1822-4156, 4
9. „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014.
10. Renata Bernotienė, Ida Juraitienė, dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimas. Metodiniai patarimai“. Vilnius 2012 m.
11. Ikimokyklinis ugdymas: ką apie jo poveikį vaiko raidai sako tyrimų duomenys? Švietimo problemos analizė. ŠMM, 2011, birželis Nr. 4 (54), ISSN 1822-4156.
12. Juodaitytė A. Socializacija ir ugdymas vaikystėje. Vilnius. 2002.
13. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2012. Prieiga internetu: www.Lietuva2030.lt
14. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804).
15. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius. 2006.
16. Monkevičienė O. (Sud.). Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius. 2001.
17. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa 2014 m.
18. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos 2015 m.
19. Garliavos lopšelio – darželio „Obelėlė“ strateginis planas 2015 – 2019 metams.
20. Vaiko teisių konvencija ratifikuota. 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įsakymu Nr. I-983.
21. Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. ISAK-842
22. Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija. 2013. Prieiga internetu: https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentld=b1fb6cc089d911e397b5 c02d3197f382.
23. Vingras A. Pirmieji penkeri gyvenimo metai. Vilnius. 2010.
24. Lietuvos Respublikos švietimo ir ministro 2011 m. birželio 7d. įsakymo Nr. -1009 redakcija

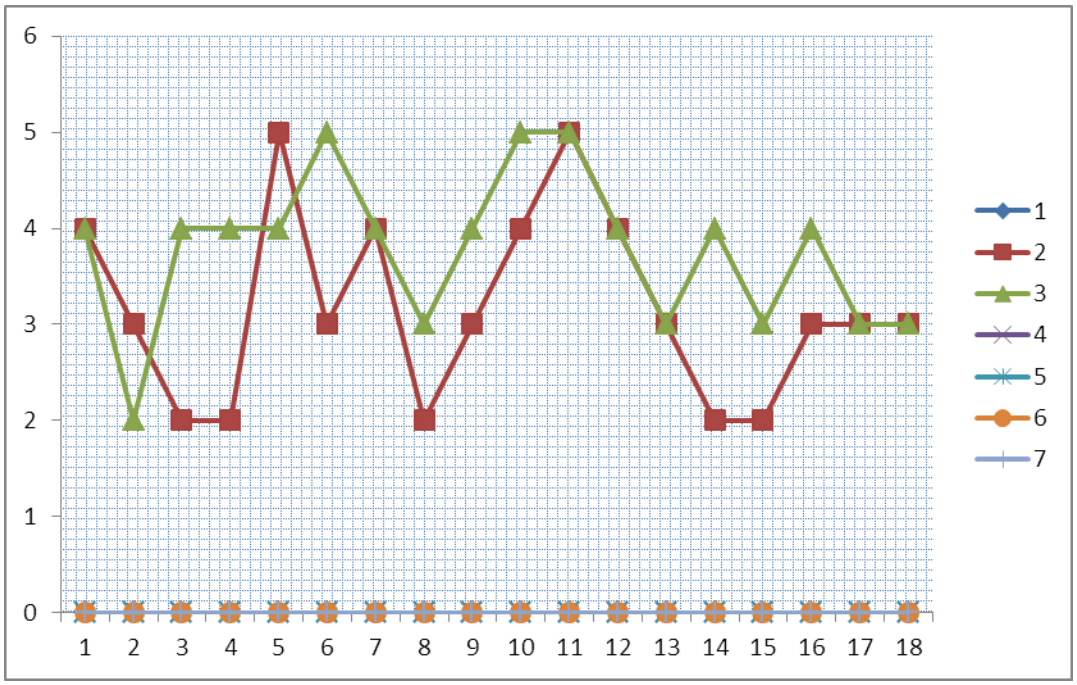
PRIEDAI

Priedas Nr. 1

IKIMOKYKLINUKO INDIVIDUALŪS UGDYMO PASIEKIMAI

2015-10-10 ir 2016-04-14

ŽINGSNIAI

SRITYS

2015-10-10 Laužtinė

2016-04-14 Laužtinė